

RAPPORT

Projectplan Waterwet Vechtpark fase 4

Baalder Uiterwaard Hardenberg

Klant: Waterschap Vechtstromen

Referentie: BG8482-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0005

Status: Definitief/01

Datum: 20 augustus 2020

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN ZWOLLE
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 65 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Projectplan Waterwet
Vechtpark fase 4
Ondertitel:
Referentie: BG8482-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0005
Status: 01/Definitief
Datum: 20 augustus 2020
Projectnaam:
Projectnummer: BG8482
Auteur(s): Tom van Ravenstein

Opgesteld door: Tom van Ravenstein

Gecontroleerd door: Martin Waaijberg

Datum/paraaf: 20-08-2020 / MW

Goedgekeurd door: Martin Waaijberg

Datum/paraaf: 20-08-2020 / MW

Classificatie

Click to enter "Classified"

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veeleelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Inhoud

DEEL I: DE AANLEG EN WIJZIGING VAN EEN WATERSTAATSWERK	6
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doel	6
1.2 Het projectplan	6
1.3 Het projectresultaat	6
1.4 Ligging en begrenzing plangebied	7
1.5 Communicatie en participatie	8
2 Gebiedsbeschrijving	9
2.1 Ligging	9
2.2 Geologie en geomorfologie	10
2.3 Bodem	11
2.4 Grondwater	12
2.5 Oppervlaktewater	12
2.6 Winterbed van de Vecht	14
3 Beschrijving van het waterstaatswerk	16
3.1 Ontwerpuitgangspunten	16
3.2 Ruimtelijk ontwerp	16
3.3 Uit te voeren onderdelen	16
3.3.1 Ontstening van de Vechtoever en aanleg natuurvriendelijke oevers	17
3.3.2 Afgraven laagte, slenk en watergangen	17
3.3.3 Verwijderen zandwerende kades	18
3.3.4 Aanpassen detailontwatering	18
4 Beschikbaarheid gronden	19
5 Wijze van uitvoering	20
5.1 Technische uitvoering	20
5.2 Afwijkingmogelijkheden uitvoering	20
5.3 Planning	20
6 Effecten van het plan	21
6.1 Bodem	21
6.1.1 Milieuhygiënische kwaliteit	21
6.1.2 Archeologie	21
6.2 Water	21
6.2.1 Hoogwaterveiligheid	21
6.2.2 Oppervlaktewater	22

6.2.3	Grondwater	24
6.2.4	Conclusies	25
6.3	Landbouw	25
6.4	Kabels en leidingen	26
6.5	Natuur	26
7	Beschrijving te treffen voorzieningen voor beperken nadelige gevolgen	28
7.1	Beperking nadelige gevolgen van de uitvoering	28
7.2	Beperken nadelige gevolgen van het plan	28
8	Legger, beheer en onderhoud	30
8.1	Legger	30
8.2	Beheer en onderhoud	30
	DEEL II: VERANTWOORDING	31
1.	Verantwoording op basis van wet- en regelgeving	31
1.1	Toets Waterwet	31
2.	Verantwoording op basis van beleid	32
2.1	Waterbeheerplan 2016-2021	32
2.2	Ruimte voor de Vecht	32
2.3	Koersdocument Vechtstromen	32
2.4	Grensoverschrijdende Vechtvisie	32
2.5	Masterplan Ruimte voor de Vecht	33
2.6	Waterplan gemeente Hardenberg	33
2.7	Structuurvisie Vechtpark Hardenberg	34
2.8	Natura 2000	34
2.9	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	34
2.10	Verantwoording van de keuzen in het project	34
2.11	Benodigde vergunningen en meldingen	34
	Deel III: RECHTSBESCHERMING	36
1.	Inspraaktermijn	36
1.1	Vergunningen en ontheffingen	36
1.2	Crisis- en herstelwet	36

Tabellen

Tabel 1: afvoeren van de Vecht stuw Hardenberg	14
Tabel 2: ontwerpuitgangspunten	16

Figuren

Figuur 1: Ligging Baalder Uiterwaard	7
Figuur 2: Ligging plangebied in het winterbed van de Vecht	9
Figuur 3: Uitsnede geomorfologische kaart	10
Figuur 4: Uitsnede bodemkaart ter plaatse van het plangebied	11
Figuur 5: Berekende gemiddelde grondwaterstanden in Baalder Uiterwaard	12
Figuur 6: Oppervlaktewaterstelsel	13
Figuur 7: Winterbed van de Vecht	15
Figuur 8: Ligging laagte, slenk en watergangen	17
Figuur 9: Toetsing hoogwaterveiligheid	22
Figuur 10: Maatgevende locaties en inundatie bij een peil van NAP +7,85 en NAP +8,10	243
Figuur 11: Effect GHG	24
Figuur 12: Effect GLG	25
Figuur 13: Situatie overgangsbeheer en eindsituatie	29

Bijlagen

Bijlage 1 Definitief ontwerp Baalder Uiterwaard

Leeswijzer

Dit projectplan “Baalder Uiterwaard” bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen. Deel II geeft een toelichting op de vraag waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

DEEL I: DE AANLEG EN WIJZIGING VAN EEN WATERSTAATSWERK

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het project Baalder Uiterwaard maakt deel uit van het programma Ruimte voor de Vecht. Dit programma heeft als doel de veiligheid van de rivier de Vecht blijvend te garanderen, de natuuropgaven in het gebied te realiseren en een sociaaleconomische impuls aan het Vechtdal te geven. Om invulling te kunnen geven aan deze doelen wordt de Vecht stapsgewijs omgevormd tot een toekomstbestendige en veilige half natuurlijke laaglandrivier. Baalder Uiterwaard vormt één van de locaties waar gewerkt wordt aan de ambities voor de Vecht. Het waterschap Vechtstromen, de gemeente Hardenberg en de provincie Overijssel zijn initiatiefnemer voor het project Baalder Uiterwaard.

Met het herinrichten van de Vecht worden ook andere programma's en doelen gerealiseerd. Zo worden in Baalder Uiterwaard opgaven uitgevoerd in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Centraal hierbij staan rivierherstelmaatregelen die bedoeld zijn om de natuurlijke dynamiek van de Vecht te verbeteren. Deze maatregelen bestaan onder andere uit het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers, het verwijderen van de zandwerende kades en het ontstenen. Deze maatregelen zorgen voor gunstige omstandigheden voor de ontwikkeling van waardevolle land- en waternatuur.

1.2 Het projectplan

Voorliggend plan is een projectplan volgens de Waterwet. Op grond van artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

In dit projectplan wordt de aanleg, inrichting en de gevolgen van het plan op de omgeving beschreven.

1.3 Het projectresultaat

Met de herinrichting van de Vecht in het plangebied Baalder Uiterwaard worden de volgende projectresultaten nagestreefd:

1. *Een veilige Vecht:* Het garanderen van waterveiligheid bij Maatgevend Hoog Water (MHW).
2. *Een half natuurlijke Vecht:* Een rivier die morfologisch en voor wat betreft de inrichting en de chemische en ecologische waterkwaliteit zoveel mogelijk voldoet aan de eisen van een half natuurlijke laaglandrivier en daarmee bijdraagt aan de doelen voor ruimte voor de Vecht en de KRW doelen voor dit waterlichaam.
3. *Uitbreiding van natuur:* Het in stand houden en uitbreiden van waardevolle natuur nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

1. Een veilige Vecht

De Vecht zorgt voor de afvoer van water uit achterliggend stroomgebied in normale en extreme situaties. In extreme afvoersituaties stijgen de waterpeilen op de Vecht zodanig dat deze kunnen leiden tot overstromingen binnen het winterbed en in zeer extreme situaties buiten het winterbed. De keringen rondom het winterbed van de Vecht zijn afgewaardeerd tot 'overige kering' met een normering van T=200. Dit betekent dat de keringen niet overstromen bij een afvoer die eens in de 200 jaar voorkomt. Belangrijk uitgangspunt voor de herinrichting van de Vecht is dat deze overstromingskans niet mag toenemen.

2. Een half natuurlijke Vecht

Een half natuurlijke rivier is een rivier met natuurlijke oevers, een meanderende loop en een dynamiek met zandafzettingen, erosie en sedimentatie. Stroming en dynamiek zijn belangrijk voor een goed ecologisch riviersysteem. In de huidige Vecht ontbreken de natuurlijke kenmerken en rivierprocessen grotendeels. De Vecht is een langzaam stromende, gekanaliseerde rivier. De rivier is gestuwd en voor vissen minder geschikt als habitat en onvoldoende passeerbaar. Met ingrepen zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers worden de kenmerken van een half natuurlijke rivier zoveel mogelijk hersteld waarmee bijgedragen wordt aan de KRW.

3. Instandhouding en uitbreiding van natuur

In de huidige situatie is veel natuur aanwezig in het rivierdal van de Vecht. Delen van deze natuur zijn naar Nederlandse en Europese begrippen erg waardevol. Een aantal natuurwaarden staat, onder andere door bemesting, intensief agrarisch gebruik en het ontbreken van natuurlijke rivierprocessen, onder druk. Het uitgangspunt is om de kwaliteit van deze natuurwaarden te herstellen door het (deels) omvormen van landbouw naar natuur, aangevuld met natuurinclusieve landbouw.

1.4 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied van Baalder Uiterwaard is weergegeven in bijlage 1. Het gebied ligt in de gemeente Hardenberg. Het plangebied is circa 39 ha groot.

In figuur 1 is een luchtfoto van de Baalder Uiterwaard weergegeven.

Figuur 1: Ligging Baalder Uiterwaard

1.5 Communicatie en participatie

Er is een communicatie- en participatieplan opgesteld. Het communicatie- en participatietraject is erop gericht om tot een inrichtingsplan te komen dat is afgestemd op wensen en ideeën van de stakeholders. Uitgangspunt daarbij is dat de input dient te passen binnen de geformuleerde doelen en uitgangspunten. Dit communicatie- en participatietraject heeft plaatsgevonden vanaf 2016. In 2016 heeft een kort, maar intensief, participatietraject plaatsgevonden. Dit traject heeft onder andere bestaan uit ontwerpsessies en informatiebijeenkomsten. Op de informatiebijeenkomsten zijn alle stakeholders (onder andere wijkbewoners, eigenaren/gebruikers en groene groepen) bijgepraat over de uitgangspunten, stand van zaken, de wijze waarop men kon meedenken en het proces. Mensen die zich hiervoor hebben aangemeld zijn uitgenodigd voor ontwerpsessies. De ingebrachte ideeën en suggesties die hieruit kwamen zijn meegenomen en afgewogen om te komen tot een ontwerp.

Het ontwerp is na 2016 aangepast in overleg met diverse stakeholders, waaronder een gebruiker van de gronden in de uiterwaard. Ook is het ontwerp aangepast naar aanleiding van extra grondaankoop in de uiterwaard, waardoor een aaneengesloten gebied kan worden ingericht. Totdat overeenstemming is met de gebruiker, is het nieuwe ontwerp niet naar buiten gebracht, maar is het ontwerp wel besproken met de wijkvereniging, de groene groepen (verenigd via De Koppel) en LTO.

Voor communicatie wordt vooral gebruik gemaakt van de website (www.vechtparkhardenberg.nl). Hierop worden onder meer nieuwsbrieven geplaatst. Daarnaast worden bewonersbrieven opgesteld en verstuurd, persberichten aangeboden en wordt de lokale media (o.a. de gemeentelijke informatiepagina) gebruikt om nieuws te delen.

2 Gebiedsbeschrijving

In onderstaand hoofdstuk wordt de ruimtelijke ligging van het gebied beschreven aan de hand van de onderlinge samenhangende factoren (maaiveldhoogten, (diepe)bodem, grond- en oppervlaktewater), die mede sturend zijn voor de herinrichting van Baalder Uiterwaard.

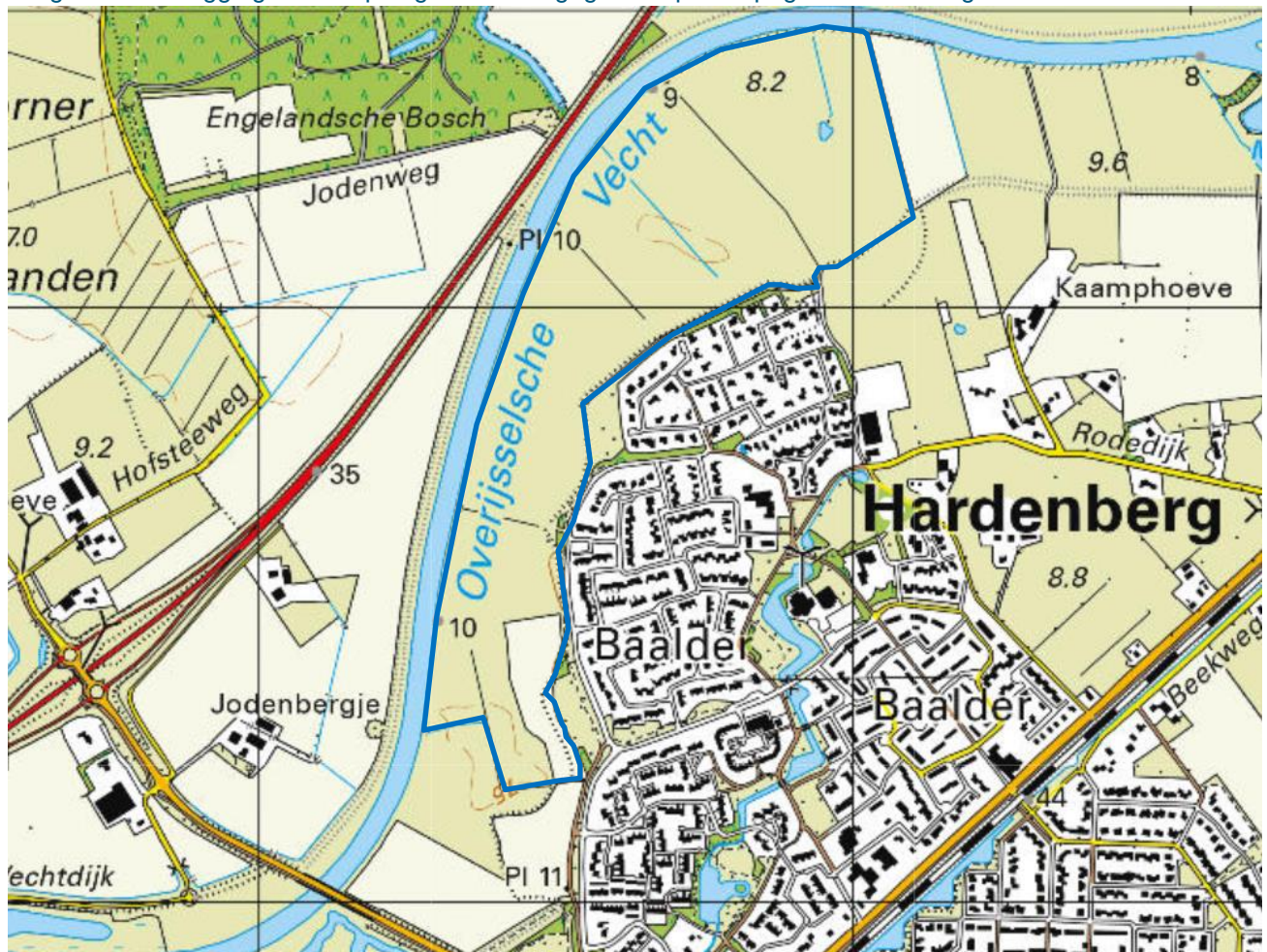
2.1 Ligging

In het projectgebied van de Baalder Uiterwaard stroomt de Vecht vanaf het noorden het Vechtpark binnen. De relatie tussen de rivier en de stad krijgt hier geleidelijk een intensief karakter. De stadsrand (in de vorm van de wijk Baalder) biedt zicht op dit open rivierlandschap en genereert daarmee kwaliteit voor Hardenberg. Dit deelgebied van het Vechtpark biedt grote kansen voor integrale opgaven, waarbij winterbed, natuur en de kwaliteit van de stedelijke omgeving een grote affiniteit met elkaar hebben. Hierbij dient een goede balans ontwikkeld te worden tussen deze drie opgaven, waarbij rust (natuur) en drukte (ontspanning) op elkaar moet worden afgestemd.

Het plangebied is globaal gelegen binnen de onderstaande Rijksdriehoekskoördinaten

X_{\min} 239.200	Y_{\min} 511.100
X_{\max} 240.000	Y_{\max} 512.500

In figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven op de topografische ondergrond

Figuur 2: Ligging plangebied in het winterbed van de Vecht. Met de blauwe lijn is de grens van het plangebied Vechtpark fase 4 Baalder Uiterwaard weergegeven

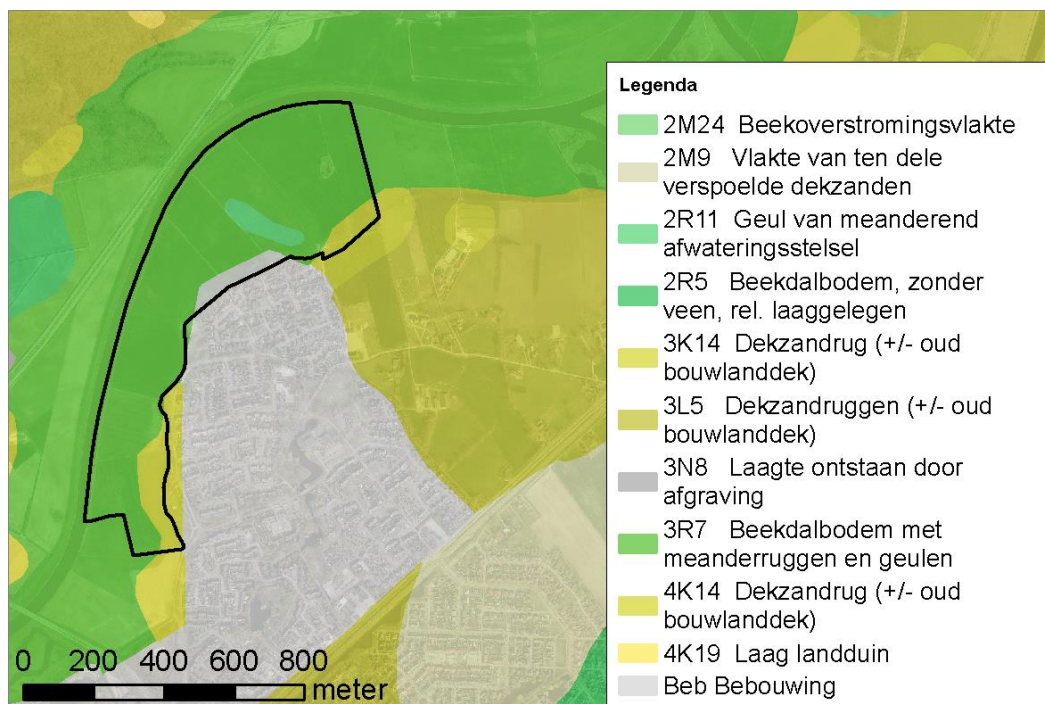
Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 39 hectare en is relatief laag gelegen in het winterbed van de Vecht. Het grondgebruik is hoofdzakelijk agrarisch, met in het noorden grasland en in het zuiden akkers. De gronden in het noorden van het plangebied zijn grotendeels geëgaliseerd en voorzien van greppels voor de ontwatering. De maaiveldhoogtes in het plangebied variëren tussen de NAP + 6,8 en + 11,5 meter, de gemiddelde maaiveldhoogte is NAP + 8,1 meter. De hoogten aan de oostgrens van het gebied vormen de waterkering (zie paragraaf 2.6). Op de oever van de Vecht bevindt zich een zandwerende kade. De zandwerende kade is een langgerekte (soms onderbroken) verhoging van het maaiveld. Het doel van de zandwerende kade is om tijdens hoge afvoeren van de Vecht sedimentatie van zand te voorkomen. In bijlage 1 zijn de maaiveldhoogten weergegeven.

2.2 Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in het stroomgebied van de Overijsselse Vecht. Tijdens het Saalien (circa 150.000 jaar geleden) werd de noordelijke helft van Nederland bedekt door landijs, waarbij in Midden-Nederland stuwwallen zijn gevormd. Gedurende deze periode is het oerstroombdal van de Vecht gevormd, doordat smeltwater aan de rand van de ijskap een breed dal erodeerde. Het plangebied ligt in dit oerstroombdal. Door het afsmelten van het landijs werd het oerstroombdal van de Vecht ten dele opgevuld met grindhoudend, fijn tot grof zand. Deze fluvioglaciale afzettingen worden tot het Laagpakket van Schaarsbergen van de Formatie van Drente gerekend en bevinden zich in het plangebied in de ondergrond.

Na het Saalien volgde er een warmere periode, het Eemien (circa 130.000 – 115.000 jaar geleden). Het oerstroombdal van de Vecht werd gedeeltelijk opgevuld met fijne en grove rivierafzettingen. Een belangrijk landschappelijk kenmerk bij Hardenberg is het dal van de Vecht (, code 3R7). Dit dal is in het Weichselien gevormd. Op de geomorfologische kaart is goed te zien dat de Vecht zich vaak heeft verlegd, waardoor er een aantal afgesneden meanderbochten ontstaan zijn.

Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart in het beekdal van de Vecht en wordt grotendeels aangegeven als beekdalbodem met meanderruggen en –geulen (, code 3R7). Aan de zuidoostrand een uitloper van een grotere dekzandrug die zich aan de oostzijde van de Vecht bevindt (, code 3K14).

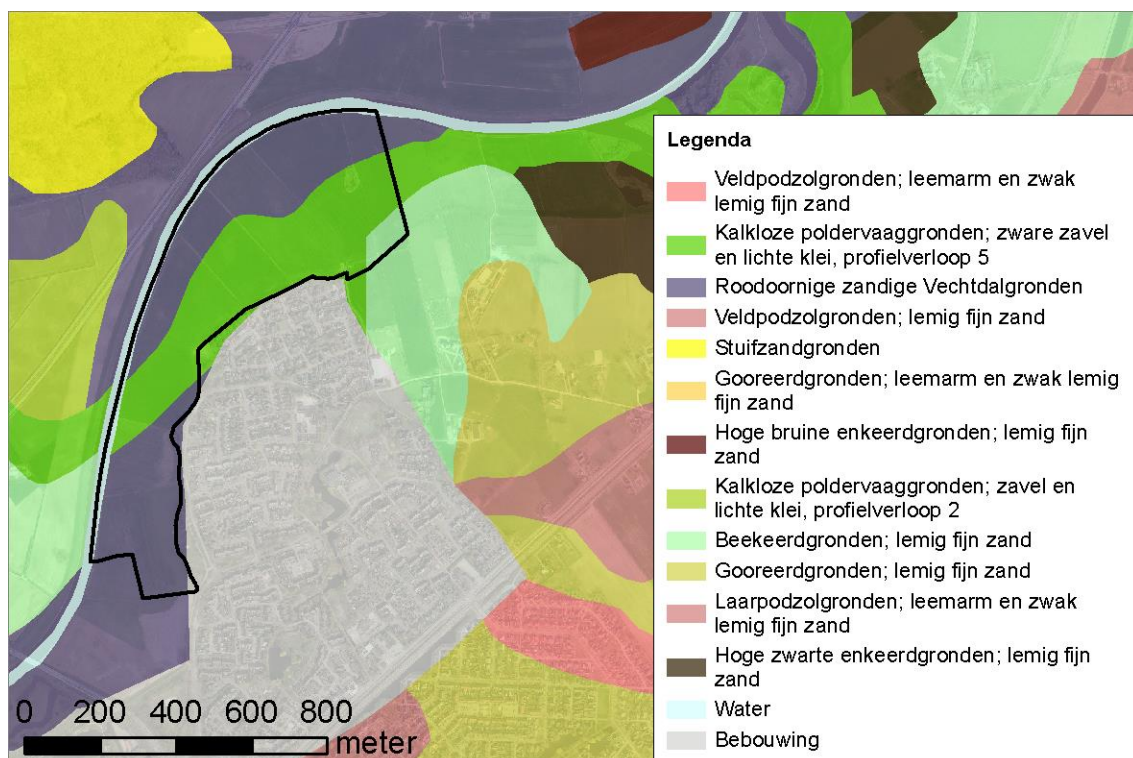
Figuur 3: Uitsnede geomorfologische kaart

2.3 Bodem

De bodemopbouw is van belang voor de beoordeling van de zettingsgevoeligheid en voor de mate waarin kwel en infiltratie voorkomen. In figuur 4 is een uitsnede van de ondiepe bodemopbouw weergegeven op basis van de bodemkaart (Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000).

Volgens de bodemkaart komen in Baalder Uiterwaard overwegend zandige roodoornige Vechtdalgronden voor en kalkloze poldervaaggronden. De zandige roodoornige Vechtdalgronden gronden zijn ontstaan in oude en afgesloten meanders van de Vecht. Deze gronden bestaan uit een combinatie van diverse soorten kalkloze poldervaaggronden met een van oorsprong grofzandige ondergrond of uit een zandgrond met een kleidek van 40 tot 80 cm dik. In deze gronden komt ijzeroer veelvuldig voor en is een sterke afwisseling waarneembaar van zavel, klei, moerige lagen en grof zand. Gemeen hebben al deze gronden dat ze gekenmerkt worden door een sterke gley-vorming, waardoor het sediment oranje-rood gekleurd is. Poldervaaggronden worden gekenmerkt door een vrij dunne, zwak ontwikkelde, grijsbruine humeuze bovengrond met daaronder de C-horizont, die meestal direct onder de A-horizont sterk roestig is. Door het ijzerrijke karakter is de top van de C-horizont meestal oranje- tot roodbruin van kleur om met toenemende diepte grijzer te worden. De poldervaaggronden hebben een 80 tot 120 cm dik kleidek. In de lagere delen kan het kleidek plaatselijk dikker zijn. Op grotere afstand van het plangebied komen hoofdzakelijk eerdgronden, veld- en laarpodzolgronden en gooreerdgronden voor.

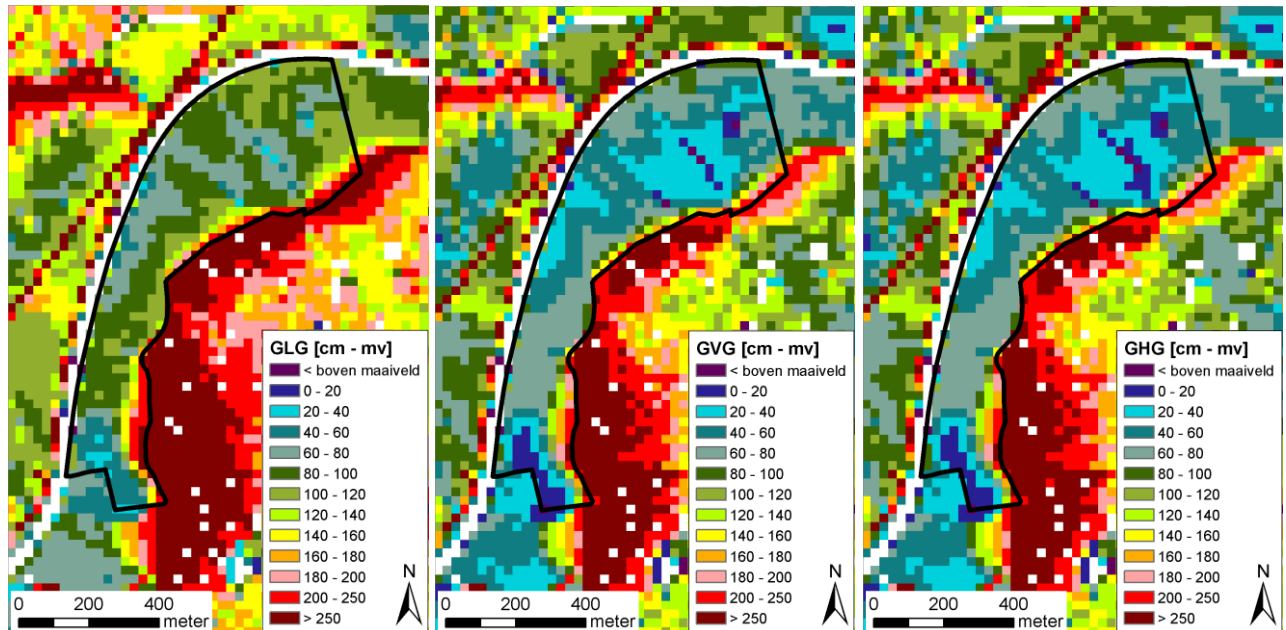
Uit boorprofielen van het uitgevoerde archeologisch onderzoek blijkt dat tot een diepte van 3 m-mv overwegend zand wordt aangetroffen. Plaatselijk komen op wisselende diepte en met wisselende laagdikten klei- en of veenlagen voor.

Figuur 4: Uitsnede bodemkaart ter plaatse van het plangebied

2.4 Grondwater

Grondwater is één van de bronnen voor water in natuurgebieden en de gewassen van de landbouw. In figuur 5 is de huidige situatie ten aanzien van de grondwaterstanden weergegeven. Het betreft een weergave van de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG; situatie tijdens een natte winterperiode) en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG; situatie tijdens een droge zomer). De grondwaterstanden zijn berekend met een gedetailleerd grondwatermodel dat is ontwikkeld door Deltares en verbeterd door Tauw, Arcadis en waterschap Vechtstromen.

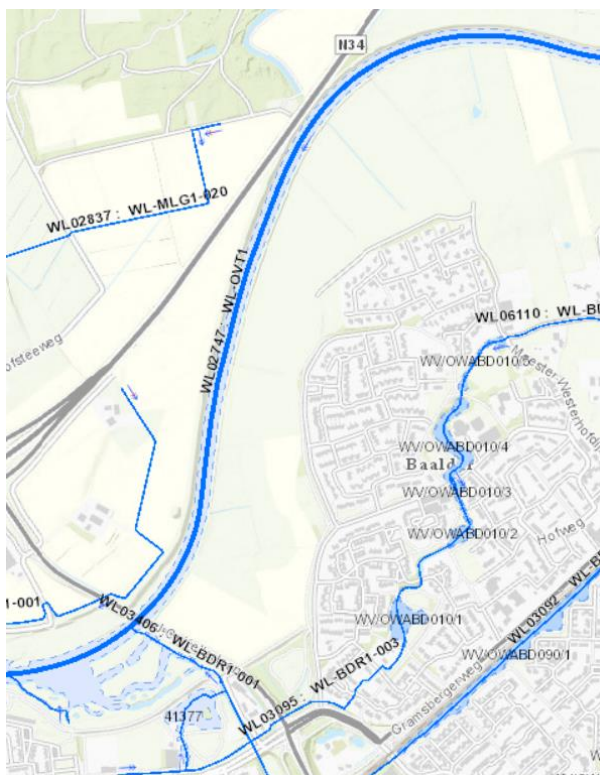
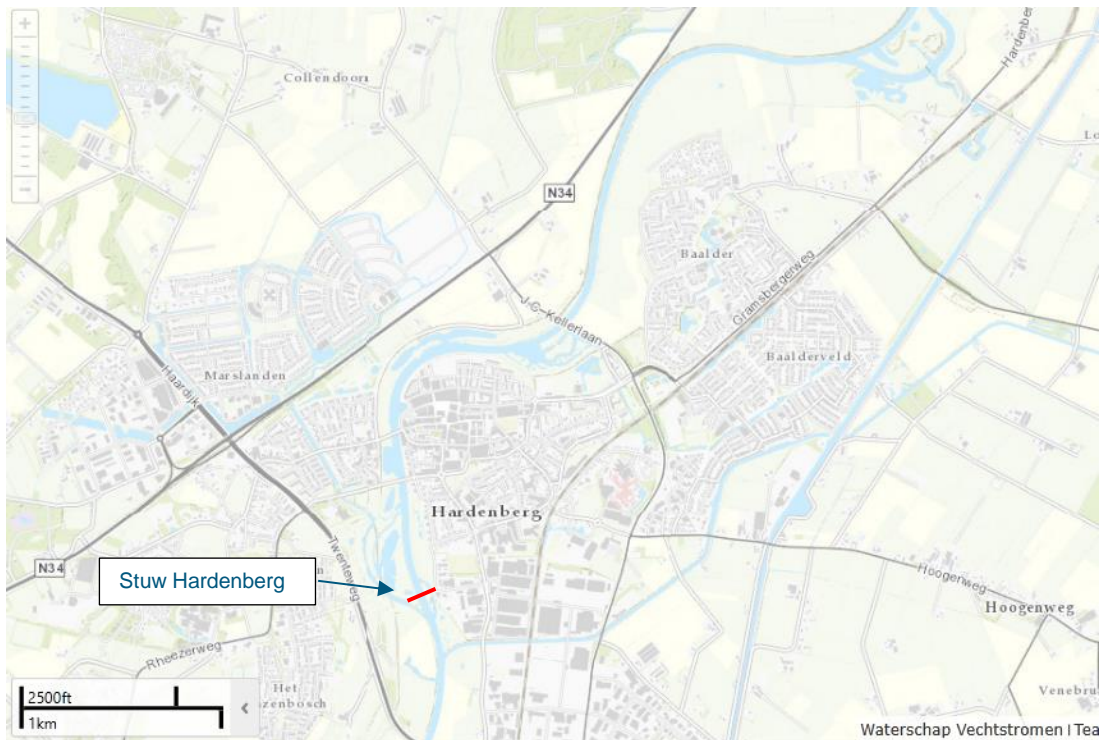
Figuur 5: Berekende gemiddelde grondwaterstanden in Baalder Uiterwaard in centimeter beneden maaiveld

In de natte winterperiode bevinden de grondwaterstanden in de Baalder Uiterwaard zich ondieper dan 80 centimeter beneden maaiveld. Ter plaatse van de lagere delen bevindt de grondwaterstand zich dan op circa 0 tot 20 centimeter beneden maaiveld.

In de zomerperiode bevindt de grondwaterstand zich overwegend tussen 60 en 120 centimeter beneden maaiveld. In de lager gelegen delen kan nog een grondwaterstand voorkomen van 20 tot 40 cm –mv.

2.5 Oppervlaktewater

Het plangebied is gelegen in het winterbed op de linkeroever van de Vecht. De Vecht is een gestuwde middelgrote laagland-regenrivier die in Duitsland (bij Darfeld in Noordrijn-Westfalen) ontspringt en bij Zwolle in het Zwarte Water uitmondt. De totale lengte bedraagt ca. 170 km, waarvan 60 km in Nederland. De Vecht was oorspronkelijk een sterk meanderende rivier, die in de loop van de tijd (periode 1896-1914 en 1932-1957) is genormaliseerd, gekanaliseerd en gereguleerd om de dynamiek te beteugelen. Het verhang is hierdoor toegenomen, waardoor de Vecht zich dieper ging insnijden. Om verdroging en uitschuring tegen te gaan zijn stuwen aangelegd (1907- 1914). De stuw bij Hardenberg, circa 2.150 meter benedenstrooms van de Prins Willem-Alexanderbrug, heeft een zomerpeil van NAP + 7,10 meter en een winterpeil van NAP + 6,80 meter (zie figuur 6).

Figuur 6: *Oppervlaktewaterstelsel*

Ten zuiden van het plangebied ligt watergang OWABD010. Deze maakt onderdeel uit van het watersysteem in de wijk Baalder. Via deze watergang wordt ten tijde van droogte water ingelaten in de wijk Baalder, in natte perioden wordt water afgevoerd. In het noorden van het plangebied is detailontwatering aanwezig ten behoeve van de ontwatering van de landbouwpercelen (zie figuur 6).

Afvoeren

In tabel 1 zijn de verschillende afvoeren van de Vecht gegeven bij stuw Hardenberg.

Tabel 1: afvoeren van de Vecht stuw Hardenberg

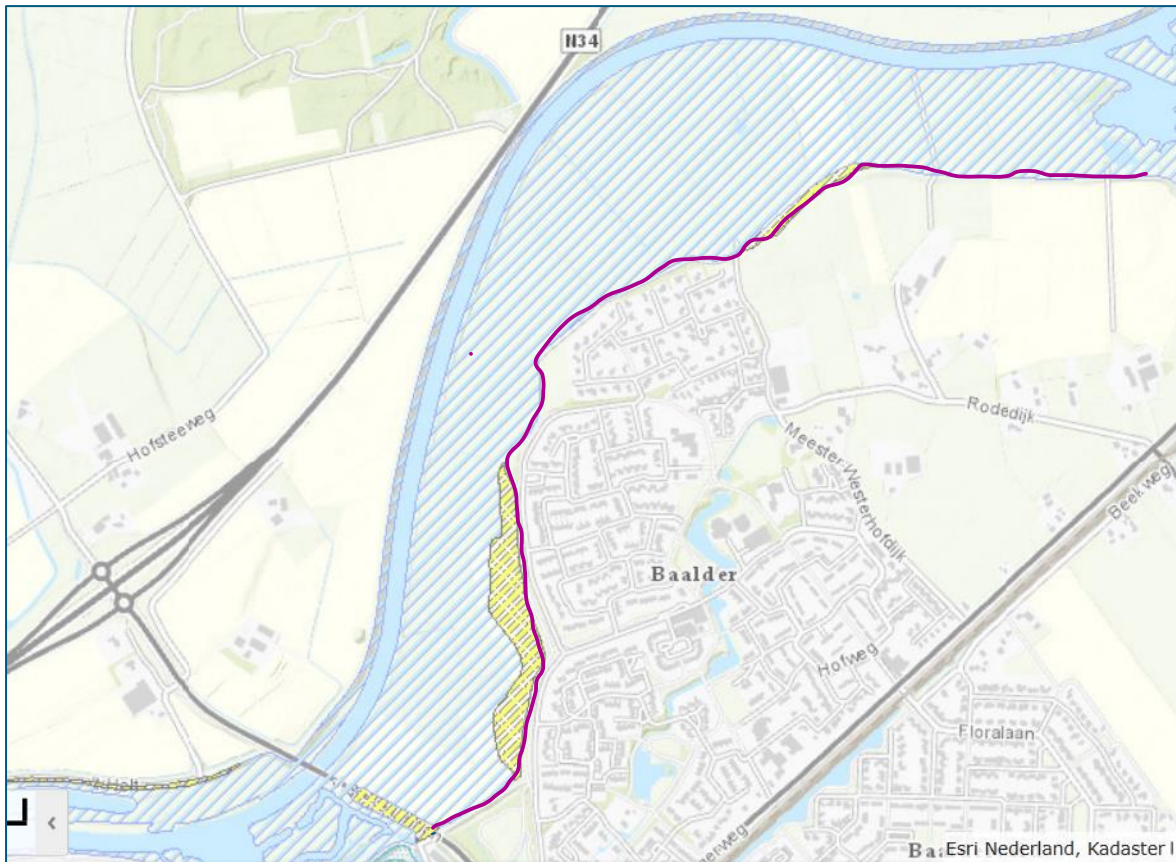
Situatie	Beheer of extreem	Frequentie van voorkomen	Debiet (m ³ /s)
T=200	extreem	Komt eens per 200 jaar voor	315
T=100	extreem	Komt eens per 100 jaar voor	300
T=25	extreem	Komt eens per 25 jaar voor	266
T=10	extreem	Komt eens per 10 jaar voor	248
T=1	extreem	Komt eens per jaar voor	150
1/4Q	Beheer	Wordt 80 dagen per jaar bereikt of overschreden	30
1/100Q	Beheer	Wordt gedurende 10% van de zomerperiode bereikt of onderschreden	0,5

De 'normale' beheersituatie komt 99% van de tijd voor. De 'extreme' situatie komt slechts sporadisch voor. In deze situatie gaat het vooral om het voorkomen van overlast en schade die, ondanks de korte duur, groot kan zijn.

2.6 Winterbed van de Vecht

Het plangebied is buitendijks gelegen in het stroomvoerende gedeelte van het winterbed van de Vecht. Het stroomvoerende winterbed voert tijdens hoogwatersituaties water af waardoor de afvoercapaciteit van de Vecht wordt vergroot van de Vecht tijdens hoogwater (het water stroomt dus mee).

In figuur 7 is het blauw gearceerde deel het winterbed. De paarse lijn is de waterkering. Voor deze kering is een norm vastgesteld die uitgaat van een overstromingskans van eens in de 200 jaar. De kering heeft een uniforme bodemopbouw, bestaande uit zand (los gepakt tot matig vast gepakt zand). De kering heeft een theoretisch profiel met een buitentalud van 1:3, kruin 4 meter en een binnentalud van 1:5. De minimale kruinhoogte oftewel toetshoogte van de kering is NAP + 9,27 meter.

Figuur 7: Winterbed van de Vecht. Het gearceerde deel betreft inundatiegebied (blauw = meestromend water, geel = droog bij MHW). De paarse lijn betreft de waterkering stroomvoerende winterbed

3 Beschrijving van het waterstaatswerk

3.1 Ontwerpuitgangspunten

In onderstaande tabel 2 ontwerpuitgangspunten opgenomen die zijn gehanteerd voor het ontwerp van Baalder Uiterwaard.

Tabel 2: ontwerpuitgangspunten

Ontwerpuitgangspunten	
(Waterstaatkundige) veiligheid	- De inrichting en/of vegetatieontwikkeling mag niet leiden tot een verhoging van het maatgevend hoogwater (MHW).
Waterbeheer	- Bovenstrooms winterpeil NAP + 6,8 meter, zomerpeil NAP 7,1 meter.
Half natuurlijke Vecht	- Morfologische rivierprocessen dienen gestimuleerd te worden.
Infrastructuur	- Er dient rekening te worden gehouden met kabels en leidingen.
Beleving/bewustwording	- De mogelijkheid wordt geboden om de Vecht in haar volle dynamiek extensief te kunnen beleven.
Ruimtelijke kwaliteit	- De openheid van het winterbed dient gehandhaafd te blijven.
Natuur	- Er dient rekening gehouden met de natuurwaarden in het plangebied. - Voor de natuurontwikkeling word de toegankelijkheid van het gebied extensief.
Beheer en Onderhoud	- Extensief beheer en onderhoud van het gebied.

3.2 Ruimtelijk ontwerp

Voor de ontwikkeling van de half natuurlijke Vecht wordt de Baalder Uiterwaard heringericht voor natuur en water. Het gebied moet ruimte gaan bieden voor afvoerpieken van de Vecht waar dynamische rivierprocessen worden gestimuleerd. Er worden natuurvriendelijke oevers aangelegd, er worden laagtes gegraven en zandwerende kades verwijderd. Op deze manier ontstaan er gradiënten van droog naar nat in het gebied met specifieke flora en fauna. In de (natte) laagtes zal afhankelijk van de uitgangssituatie een kruiden en faunarijk grasland ontstaan (N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap), dat bij een gefaseerd beheer geschikt is als broed- of foerageergebied. Overgangen naar struweel, in de lengterichting van de Vecht, die bij een minder intensief beheer kunnen ontstaan zijn waardevol voor insecten en vogels. Het noorden en zuiden van het plangebied wordt deels ingericht als foerageergebied voor weidevogels zoals de Grutto en Kievit met nattere zones.

De huidige agrarische functie van het plangebied zal door deels door de te realiseren nieuwe natuur wijzigen. Gestreefd wordt naar natuurontwikkeling en extensieve vormen van landbouw.

3.3 Uit te voeren onderdelen

Het werk omvat de volgende fysieke werkzaamheden:

- Ontstening van de Vechtoever en aanleg natuurvriendelijke oevers;
- Graven laagte, slenk en watergang;
- Verwijderen zandwerende kade;
- Aanpassen detailontwatering.

Deze ingrepen worden in de volgende paragrafen verder toegelicht.

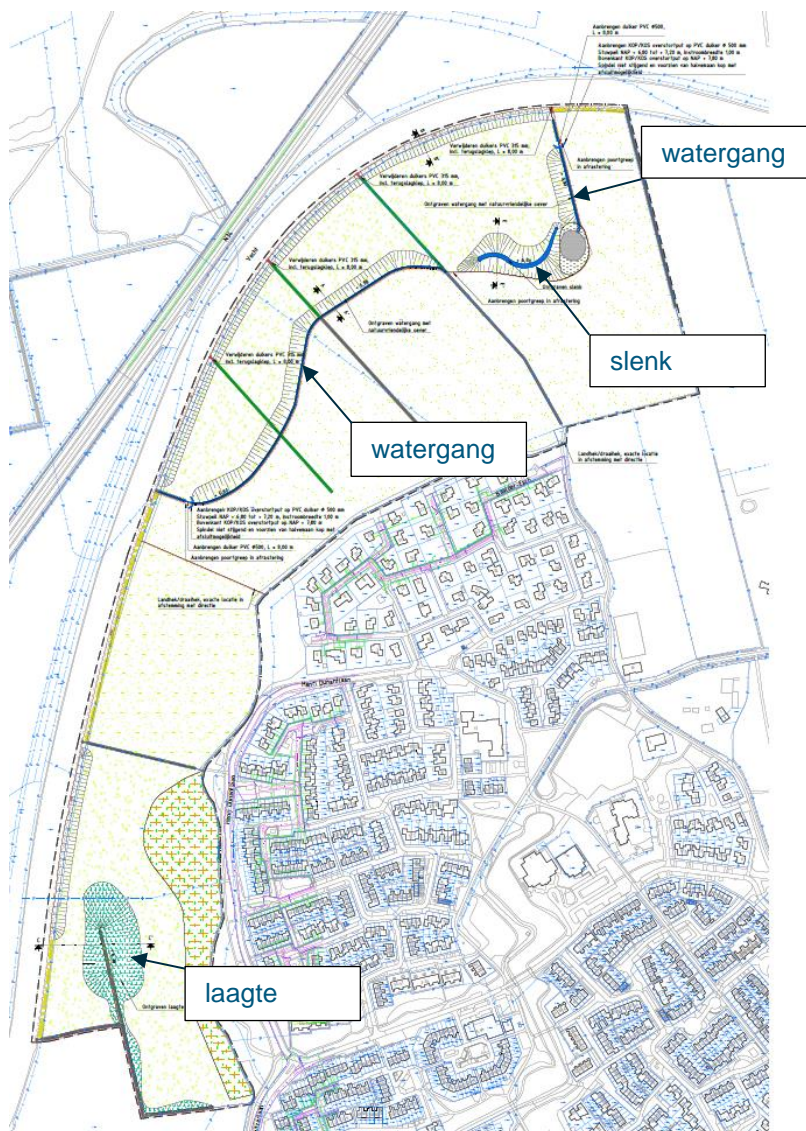
3.3.1 Ontstening van de Vechoever en aanleg natuurvriendelijke oevers

De aanwezige oeververdediging (in de vorm van stenen) in de linkeroever van de Vecht wordt over een lengte van 1.550 meter verwijderd. Door het verwijderen van de oeververdediging worden erosie- en sedimentatieprocessen hersteld wat de natuurlijke rivierprocessen van de Vecht ten goede komt. De bij deze werkzaamheden vrijkomende stenen (beton, baksteenpuin, natuursteen, enz.) worden afgevoerd.

De nieuwe oever wordt over een lengte van 990 meter ontgraven met diverse taludhellingen (variërend van 1:10 tot 1:20) richting het te handhaven maaiveld. Hierdoor ontstaan natuurvriendelijke oevers met een geleidelijke gradiënt van nat naar droog.

3.3.2 Afgraven laagte, slenk en watergangen

In het noordelijk deel van de uiterwaard wordt een slenk gegraven die een lengte krijgt van circa 170 meter. In het zuidelijk deel wordt een laagte aangelegd die circa 180 meter lang is. Daarnaast worden nieuwe watergangen gegraven met een totale lengte van circa 700 m. De onderdelen zijn weergegeven in figuur 8.

Figuur 8: Ligging laagte, slenk en watergangen

3.3.3 Verwijderen zandwerende kades

Voor een natuurlijkere inrichting van het winterbed wordt de zandwerende kade op de linkeroever van de Vecht verwijderd. Hierdoor wordt de natuurlijke dynamiek van de Vecht versterkt, er is dan meer interactie tussen de Vecht en het winterbed mogelijk. Dit uit zich vooral in een toename van zandafzet op de betreffende percelen.

Door het graven van laagtes zullen deze lagere graslanden in het winterbed vaker plas / dras onder water staan. Hierdoor ontstaat er een afwisseling tussen kruiden- en faunarijke graslanden op de minder frequent inunderende graslanden en overstromingsgraslanden op de frequent inunderende graslanden.

3.3.4 Aanpassen detailontwatering

De huidige detailontwatering wordt gewijzigd. Een deel van de aanwezige watergangen/greppels in het noordelijk deel wordt gedempt en vervangen door een globaal noord-zuid lopende watergang die in het midden van het plangebied via een duiker met overstortput kan afwateren op de Vecht. Doordat met de drempel van de overstortput kan worden gevarieerd in hoogte, kan gezorgd worden voor een plas-dras situatie in de watergang, tot in het late voorjaar/begin zomer (hetgeen aantrekkelijk is voor weidevogels en andere fauna). Deze watergang wordt aan één kant voorzien van een natuurvriendelijke oever.

4 Beschikbaarheid gronden

De gronden in het plangebied waarop de waterstaatswerken plaatsvinden zijn in eigendom van de provincie Overijssel en één particulier.

De provincie Overijssel zal de gronden na inrichting verkopen.

5 Wijze van uitvoering

5.1 Technische uitvoering

Voor de uitvoering van het werk wordt een contractdocument opgesteld met bijbehorende tekeningen. Naast wat er aangelegd wordt zal hierin ook sturing worden gegeven aan de wijze waarop de uitvoering verloopt. Hierbij moet gedacht worden aan uitvoeringsperioden, planningen, aan- en afvoerroutes, werktijden, stopmomenten en andere activiteiten rondom het plangebied.

De werkzaamheden omvatten voornamelijk grondverzet en grondtransport. Bij het grondwerk moet gestreefd worden de bestaande grondslag buiten de te realiseren ontgravingen, niet te verstoren.

5.2 Afwijkingsmogelijkheden uitvoering

Het ontwerp, zoals weergegeven in bijlage 1, wordt nader gedetailleerd tot een contract met bijbehorende tekeningen. In de uitvoering kunnen kleine afwijkingen ontstaan. De afwijkingen zullen geen afbreuk doen aan de uitgangspunten en voor belanghebbenden niet leiden tot andere, dan in dit projectplan, beschreven effecten.

5.3 Planning

De planning is erop gericht om april 2021 te starten met de werkzaamheden, wanneer alle procedures zijn doorlopen. De werkzaamheden zullen naar verwachting op 1 oktober 2021 (vóór aanvang van het nieuwe hoogwaterseizoen) zijn afgerond. Slechte weer- en terreinomstandigheden kunnen de uitvoeringsperiode verlengen.

Voordat met de uitvoering gestart kan worden, is nog nadere informatie nodig met betrekking tot detailplanning, werkvolgorde, fasering en dergelijke. De nadere uitwerking van deze details vindt in de uitwerkingsfase plaats op basis van dit projectplan en de verleende vergunningen.

6 Effecten van het plan

6.1 Bodem

6.1.1 Milieuhygiënische kwaliteit

Door Royal HaskoningDHV is voor het plangebied Baalder Uiterwaard een bodemtoets uitgevoerd (Bodemtoets Vechtpark fase 4 en 5, d.d. 7 juni 2016, Royal HaskoningDHV). Verder is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (Verkennend bodemonderzoek Baalder Uiterwaard in Hardenberg, d.d. 16 juli 2020, Ortageo Noordoost BV).

Conclusie

Voor herinrichting van de Baalder Uiterwaard is de milieukundige bodemkwaliteit geen belemmering. Verder onderzoek is niet nodig.

6.1.2 Archeologie

SyntheGra Archeologie B.V. heeft een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het deelproject Baalder Uiterwaard (Bureauonderzoek en Plan van Aanpak Vechtpark Baalder Uiterwaard (fase 4) en Radewijkerbeek (fase 5) te Hardenberg, d.d. 13 juni 2016, SyntheGra). In oktober 2016 is een aanvullend verkennend booronderzoek uitgevoerd (Inventariserend veldonderzoek, verkennend booronderzoek Vechtpark fase 4 en fase 5 te Hardenberg, d.d. 31 oktober 2016, SyntheGra). De verwachting is dat binnen het plangebied geen archeologische resten van nederzettingsterreinen in-situ aanwezig zijn. Het is echter zeker niet uit te sluiten dat in de aangetroffen, brede restgeul in het zuidelijke deel van het deelgebied Baalder Uiterwaard rituele deposities, afvaldumps of resten gerelateerd aan visserij aanwezig zijn. Dergelijke resten worden bij graafwerkzaamheden bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden. Archeologische begeleiding wordt tijdens de uitvoering geadviseerd.

De onderzoeksresultaten zijn aan het nieuwe ontwerp (2019) getoetst en vervolgens is afstemming geweest met het bevoegd gezag (regionale archeoloog) om de te nemen maatregelen te bespreken. Hieruit blijkt dat de noodzaak tot het uitvoeren van een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding is komen te vervallen.

Conclusie

Voor de herinrichting van de Baalder Uiterwaard is archeologie geen belemmering. Verder onderzoek is niet nodig.

6.2 Water

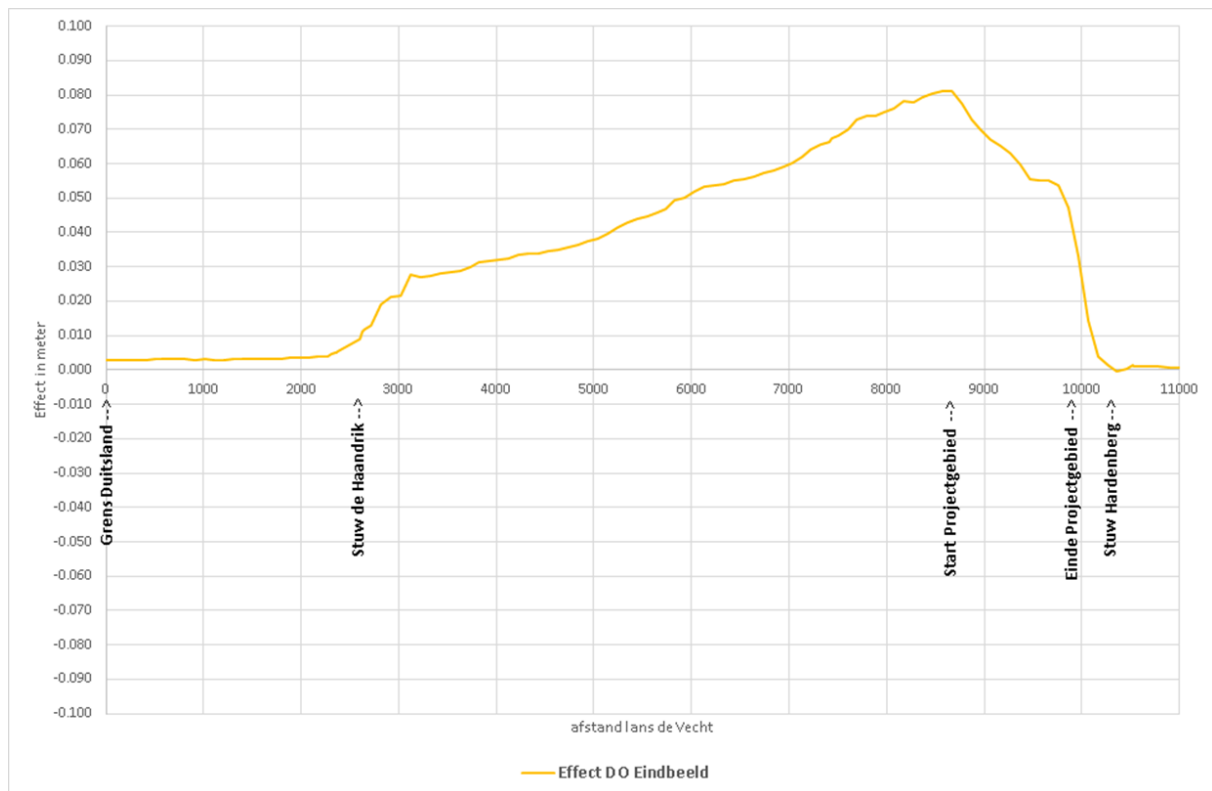
6.2.1 Hoogwaterveiligheid

Het plan is getoetst op hoogwaterveiligheid met behulp van een 1D/2D SOBEK model waarin het ontwerp is doorgerekend in de maatgevende situatie (T=200). Vervolgens is bepaald hoe groot het effect van de herinrichting van het plangebied is door een vergelijking te maken met de huidige situatie.

Voor de te ontwikkelen vegetatie op de percelen met bestemming 'natuur' en "natuur inclusieve landbouw" is uitgegaan van Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap (N12.02). In de modelberekeningen is uitgegaan van een hoge kwaliteitsbepaling, waarbij alle structurelementen tot het maximum ontwikkeld zijn (20% Hoog struweel, incl. braam-, gagel- en bremstruweel en 5% Solitaire bomen en kleine bosjes (>5 m)). Zodoende is het maximale effect van de verruwing als gevolg van de natuurontwikkeling in beeld gebracht. In figuur 9 zijn de resultaten van deze toetsing weergegeven. Wanneer een positieve verandering optreedt (hogere waterstanden) ontstaat er een negatief effect op waterveiligheid.

Bij een negatief getal (lagere waterstanden) is sprake van een positief effect op waterveiligheid. Het verschil is bepaald vanaf de grens met Duitsland (links) tot aan de stuw bij Hardenberg (rechts). In de figuur 9 is te zien dat er een beperkt negatief effect (max. 8 cm) op de waterstand optreedt als gevolg van de ruwere vegetatie in zowel het noordelijke als het zuidelijke natuurerrein.

Indien structurelementen behorende bij Kruiden- en faunarijk grasland niet of voor een deel ontwikkelen zullen de effecten kleiner zijn.

Figuur 9: Toetsing hoogwaterveiligheid

6.2.2 Oppervlaktewater

De waterstanden in de Vecht veranderen tijdens een gemiddelde zomer- en wintersituatie niet als gevolg van de herinrichtingsmaatregelen. Er treden hierdoor geen negatieve effecten op in het plangebied en omgeving.

De zandwerende kade wordt binnen het plangebied deels afgegraven. Belangrijk is om te benadrukken dat de zandwerende kade geen waterkerende functie heeft.

Om te beoordelen of de inundatiefrequentie wijzigt, is gekeken naar de nieuwe maaiveldhoogten na verwijdering van de zandwerende kade, in relatie tot de laagstgelegen plekken waar water vanuit de Vecht het winterbed in kan stromen. Op basis van figuur 10 kunnen twee afzonderlijke gebieden worden onderscheiden waar water op maaiveld staat bij een Vechtpeil van NAP +7,85 m. Bij een peil van NAP +8,10 m betreft het één groot gebied.

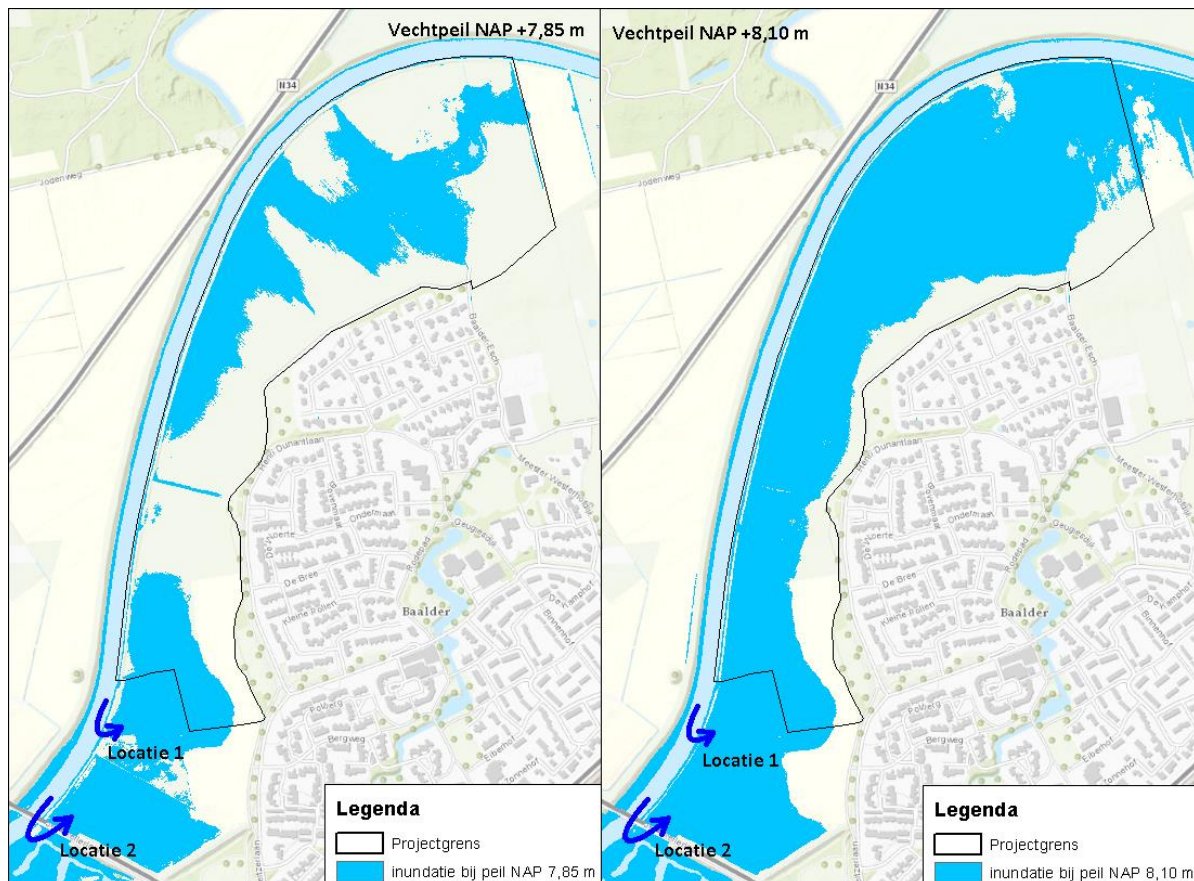
Het zuidelijk inundatiegebied (bij een peil van NAP +7,85 m) kent twee laaggelegen locaties:

1. Laagst gelegen punt van de zandwerende kade welke blijft liggen, buiten het plangebied.
2. Ter plaatse van de brug (J.C. Kellerlaan)

Aan de zuidzijde waar de zandwerende kade wordt verwijderd, ligt het toekomstige maaiveld direct aan de Vecht op circa NAP +7,85 m.

Op locatie 1 is de maatgevende hoogte (laagstgelegen kruinhoogte van de zandwerende kade) NAP +7,65 m. Deze hoogte verandert niet door dit plan (ligt buiten het plangebied, kade blijft gehandhaafd). Op locatie 2 kan het oppervlaktewater vanaf benedenstrooms de brug het gebied binnenstromen vanaf een waterhoogte van ca. NAP +7,65 m.

In figuur 10 zijn de maatgevende locaties weergegeven. Daarnaast is weergegeven welk deel inundeert wanneer het oppervlaktewaterpeil op de Vecht gelijk staat met het maaiveld na verwijderen van de zandwerende kade (NAP +7,85 m).

Figuur 10: Maatgevende locaties en inundatie bij een peil van NAP +7,85m (links) en van NAP +8,10m (rechts)

Geconcludeerd wordt dat de locaties 1 en 2 nu al lager zijn dan het maaiveld aan de Vecht binnen het plangebied na verwijdering van de zandwerende kade. De verwijdering van de zandwerende kade binnen het plangebied is daarom niet van invloed op de inundatiefrequentie buiten het plangebied. Bij een waterstand gelijk aan het maaiveld na verwijderen van de zandwerende kade (NAP +7,85 m) is de omgeving reeds geïnundeerd door terugstroom vanaf benedenstrooms van de brug (locatie 2) en door de laagte in de kade welke blijft liggen (locatie 1).

De verwijdering van de zandwerende kade heeft dus geen effect op de inundatiefrequentie buiten het plangebied.

Binnen het inundatiegebied in het plangebied (bij een peil van NAP +7,85 m) gaat de inundatiefrequentie omhoog. Dit is ook wenselijk om de dynamische rivierprocessen te bevorderen. De toename beperkt zich tot binnen het plangebied. Buiten het plangebied (richting het noordoosten) blijft de inundatiefrequentie gelijk. Dit komt doordat de percelen buiten het plangebied aan de noordoostzijde hoger gelegen zijn. De percelen in het noordoosten inunderen in de huidige situatie ook bij een peil van ca. NAP +8,1 m. Het water stroomt in de huidige situatie water terug vanuit locatie 1 en 2 zoals is weergegeven in figuur 10.

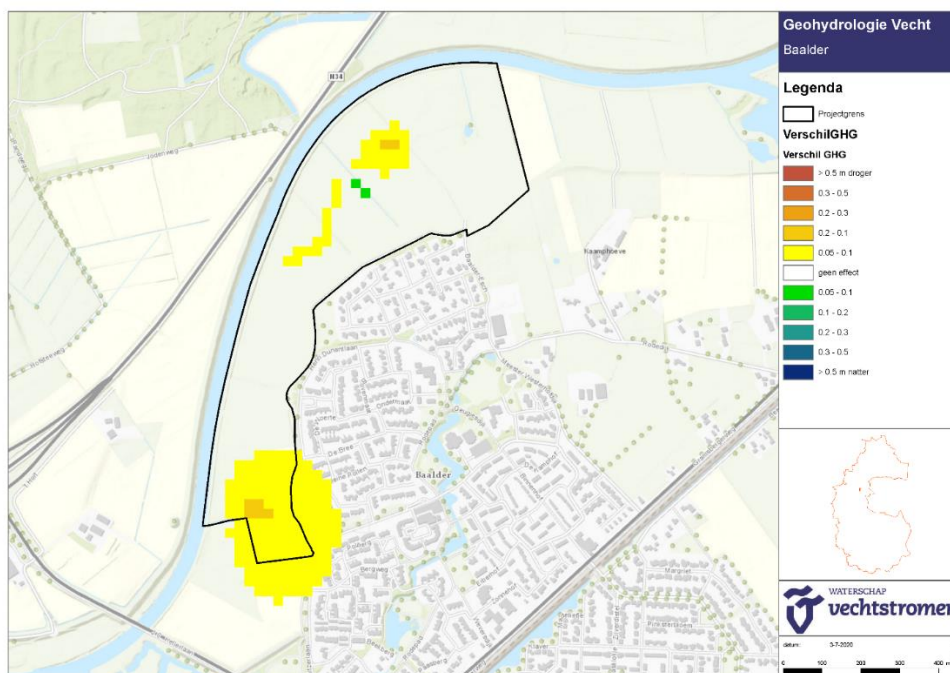
6.2.3 Grondwater

Voor de beoordeling van grondwatereffecten van het plan zijn modelberekeningen uitgevoerd met een verbeterd niet-stationair grondwatermodel gebaseerd op MIPWA (geohydrologisch model van Noord Nederland). Dit model is gekalibreerd op de beschikbare peilbuizen in het modelgebied (groter dan het projectgebied) en binnen het projectgebied. Met het model zijn de verschillen in grondwaterstanden bepaald tussen de huidige en toekomstige situatie. In figuur 11 en figuur 12 zijn de veranderingen in de gemiddelde grondwaterstanden voor de winter (GHG) en de zomersituatie (GLG) weergegeven.

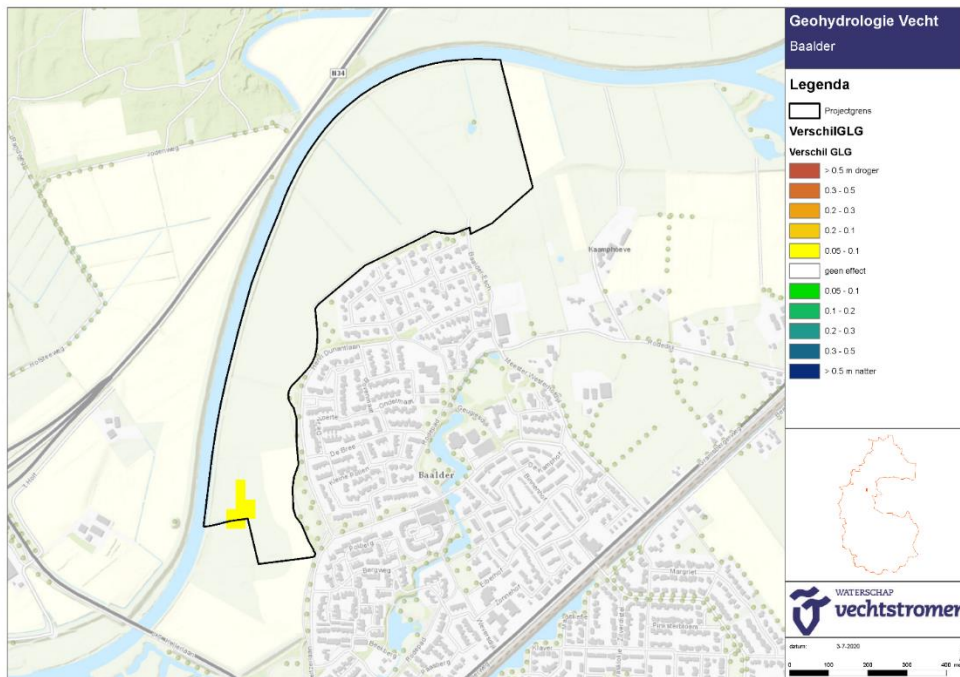
In de GHG situatie treedt een effect op. Aan de noordzijde wordt vanaf de Vecht een watergang met natuurvriendelijke oevers gegraven, die wordt aangetakt aan de bestaande poel. Ook wordt een langere watergang gegraven waarop de bestaande landbouwgreppels afwateren, die wat meer zuidelijk weer uitmond in de Vecht. Beiden staan in directe verbinding met de Vecht. Daarnaast wordt er naast de poel een slenk aangelegd die niet is aangesloten op de Vecht of watergang. Door het lage winterpeil van de Vecht werken de watergangen drainerend op de omgeving waardoor de grondwaterstanden wat omlaag gaan. Lokaal rond de poel bedraagt de verlaging in de wintersituatie max. 30 cm. Op de natuur- en landbouw percelen bedraagt het verlagend effect ongeveer 5 tot 10 cm. Aan de zuidzijde van het plangebied treedt een vergelijkbaar effect op. Het maaiveld wordt verlaagd en deze verlaging wordt gekoppeld aan de Vecht door middel van een verbindingssloot.

Als gevolg hiervan treedt in de wintersituatie lokaal een verlaging op van maximaal 20 cm. Het verlagend effect strekt zich uit naar de omgeving met 5 tot 10 cm tot net aan de rand van de wijk Baalder. Dit verlagend effect op de grondwaterstand in de winter levert zowel voor de woningbouw als voor natuur en landbouw geen knelpunten op.

Het effect in de GLG-situatie (zie figuur 12) waarin het peil van de Vecht hoger is, is bijna verwaarloosbaar. Enkel in het zuidelijk deel van het gebied ontstaat ter plaatse van de te graven laagte een beperkte verlaging van de grondwaterstand in de zomersituatie, doordat de invloed van de Vecht in dit gebied wat groter wordt.

Figuur 11: Effect GHG

Figuur 12: Effect GLG

6.2.4 Conclusies

Hoogwaterveiligheid

Het uitgangspunt voor de herinrichting van de Vecht is dat de waterveiligheid moet volden aan de norm (T=200). De overstromingskans mag niet toenemen. Als gevolg van hogere waterstanden tijdens een T=200 situatie kan hier mogelijk niet aan worden voldaan. Daarom dienen aanvullende maatregelen te worden genomen. Deze worden beschreven in hoofdstuk 7.

Oppervlaktewater

De waterstanden veranderen tijdens een gemiddelde zomer- en wintersituatie niet of nauwelijks als gevolg van de herinrichtingsmaatregelen. Er treden hierdoor geen negatieve effecten op in het plangebied en omgeving.

Het verwijderen van de zandwerende kade heeft geen invloed op de inundatiefrequentie op percelen buiten het plangebied. Binnen het plangebied gaat de inundatiefrequentie omhoog. Dit is wenselijk om de dynamische rivierprocessen te bevorderen.

Grondwater

De effecten op grondwaterstanden als gevolg van de herinrichting van Baalder Uiterwaard zijn beperkt (lokaal treedt een verlagend effect op in de wintersituatie). Het effect op de gebruiksfuncties natuur / landbouw / wonen is verwaarloosbaar. De invloed op de natuur en landbouw worden beschreven en beoordeeld in de paragrafen 'natuur' en 'landbouw'.

6.3 Landbouw

Effecten op de landbouw zijn bepaald met nat- en droogteschadeberekeningen (waterlood systematiek).

Hierbij is uitgegaan van het landgebruik grasland in het winterbed. In het noordelijk deel daalt de GHG lokaal met 0,05 – 0,1 m en blijft de GLG gelijk.

Op de rooddoornige zandige Vechtdalgronden leidt deze verlaging van de GHG tot een vermindering van de natschade met ca. 1% tot 2%. Voor de poldervaaggronden leidt deze grondwaterstandsverlaging niet tot een wijziging op de landbouwopbrengsten.

In het zuidelijk deel komen alleen rooddoornige zandige Vechtdalgronden voor. Op gronden waar jaarrond een hoge grondwaterstand voorkomt leidt de verlaging van de grondwaterstand tot een vermindering van de natschade met ca. 1% tot 5%. Op de hogere gronden langs de woonwijk Baalder komen jaarrond lage grondwaterstanden voor. Daar neemt de droogteschade toe met 1% tot 5%.

Samengevat pakt in het noordelijk deel de grondwaterstandsverlaging neutraal tot licht positief uit voor de landbouwopbrengsten. Ook op de lage delen aan de zuidzijde pakt de grondwaterstandsverlaging licht positief uit. Op de hogere delen langs de rand van de woonwijk Baalder nemen de landbouwopbrengsten licht af. Geconcludeerd kan worden dat het effect op landbouw - netto gezien - zeer beperkt is.

6.4 Kabels en leidingen

Voor het inventariseren van de aanwezige kabels en leidingen is een oriënterende KLIC-melding gedaan bij het Kadaster. Binnen het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied liggen geen relevante leidingen. Ook liggen er geen hoogspanningslijnen, straalpaden of telecomverbindingen in de directe omgeving van het plangebied. Het aspect kabels en leidingen levert derhalve geen ruimtelijke belemmering op voor de beoogde ontwikkeling. Voorafgaand aan de uitvoering dient wel een graafmelding (KLIC-melding; Kabels en Leidingen Informatie Centrum, onderdeel Kadaster) gedaan te worden.

Conclusie

Vanuit het aspect kabels en leidingen bezien is de inrichting van Baalder Uiterwaard mogelijk.

6.5 Natuur

In opdracht van waterschap Vechtstromen heeft Ecogroen in 2019 en 2020 een natuurtoets uitgevoerd (Veeman en van der Sluis, 2020). Hierin is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten. Hiermee is het voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied goed in beeld gebracht.

Uit het onderzoek blijkt met betrekking tot beschermde soorten het volgende:

- Verblijfplaatsen van de wezel en hermelijn zijn mogelijk aanwezig in ruige begroeiing op de zandwerende kade langs de Vecht, ruige begroeiing langs slootkanten, een klein bosje rond een poel en bosjes aan de oostzijde van het plangebied.
- Otter gebruikt vermoedelijk een verblijfplaats op een locatie op de Vechtoever waar geen werkzaamheden plaatsvinden. De gehele Vecht wordt als foerageergebied door otter gebruikt.
- Gedurende de broedperiode zijn diverse algemene vogels broedend te verwachten in en in de directe omgeving van het plangebied.
- In de oever kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van zoogdieren en amfibieën met een provinciale vrijstelling verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie een provinciale vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.
- Het plan heeft geen negatief effect op beschermde flora, reptielen, vissen en ongewervelden.

Schade op de vliegroutes van vleermuizen is te voorkomen door de werkzaamheden in de periode van winterslaap uit te voeren (december tot en met maart) en buiten deze periode tussen zonsondergang en zonsopkomst uitstralende lichtbronnen naar de vliegroute te voorkomen

Stikstofdepositie Natura2000-gebieden

Ten aanzien van de stikstofdepositie in het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied als gevolg van de uitstoot van brandstof van materieel tijdens de graaf- en transportwerkzaamheden, is een zogenaamde Aerius-berekening uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat geen maatregelen uitgevoerd hoeven te worden om de stikstofdepositie te beperken.

Conclusie

Voor de soorten wezel en hermelijn is het aanvragen van ontheffing vereist. Er is in deze situatie uitzicht op ontheffing omdat er uitwijkmogelijkheden zijn en nieuw leefgebied beschikbaar komt met de nieuwe inrichting. Wanneer de werkzaamheden binnen de periode van 15 februari tot 1 oktober worden uitgevoerd is in het onderzoek geadviseerd om broedvogelcontroles door een ecologisch deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van broedvogels wordt in overleg met de ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

Verder dienen werkzaamheden bij daglicht te worden uitgevoerd zodat geen verstoring optreedt op vliegroutes van vleermuizen.

7 Beschrijving te treffen voorzieningen voor beperken nadelige gevolgen

7.1 Beperking nadelige gevolgen van de uitvoering

De realisatie van de inrichting omvat met name grondwerk dat zich kenmerkt door graafwerkzaamheden en grondtransport. Deze werkzaamheden kunnen leiden tot overlast en verstoring.

Verkeershinder/-veiligheid

Door de uitvoering kan overlast ontstaan in de vorm van verkeershinder op openbare wegen door de aan- en/of afvoer van materieel en materiaal. De uitvoerend aannemer zal worden geselecteerd op basis van een EMVI-score (Economisch Meest Voordelige Aanbieding), waarin het verminderen van de overlast relatief zwaar zal meewegen.

Natuur

Om nadelige gevolgen door verstoring van flora en fauna te voorkomen is een natuurtoets uitgevoerd. In het onderzoek zijn aanbevelingen en randvoorwaarden gegeven om schade en verstoring door de uitvoeringswerkzaamheden te voorkomen. Deze aanbevelingen en randvoorwaarden worden meegenomen in de contractdocumenten. De aannemer dient voor dit een project een ecologisch toezichthouder aan te stellen. Verder wordt een vergunning aangevraagd waarvoor een activiteitenplan en werkprotocol wordt opgesteld.

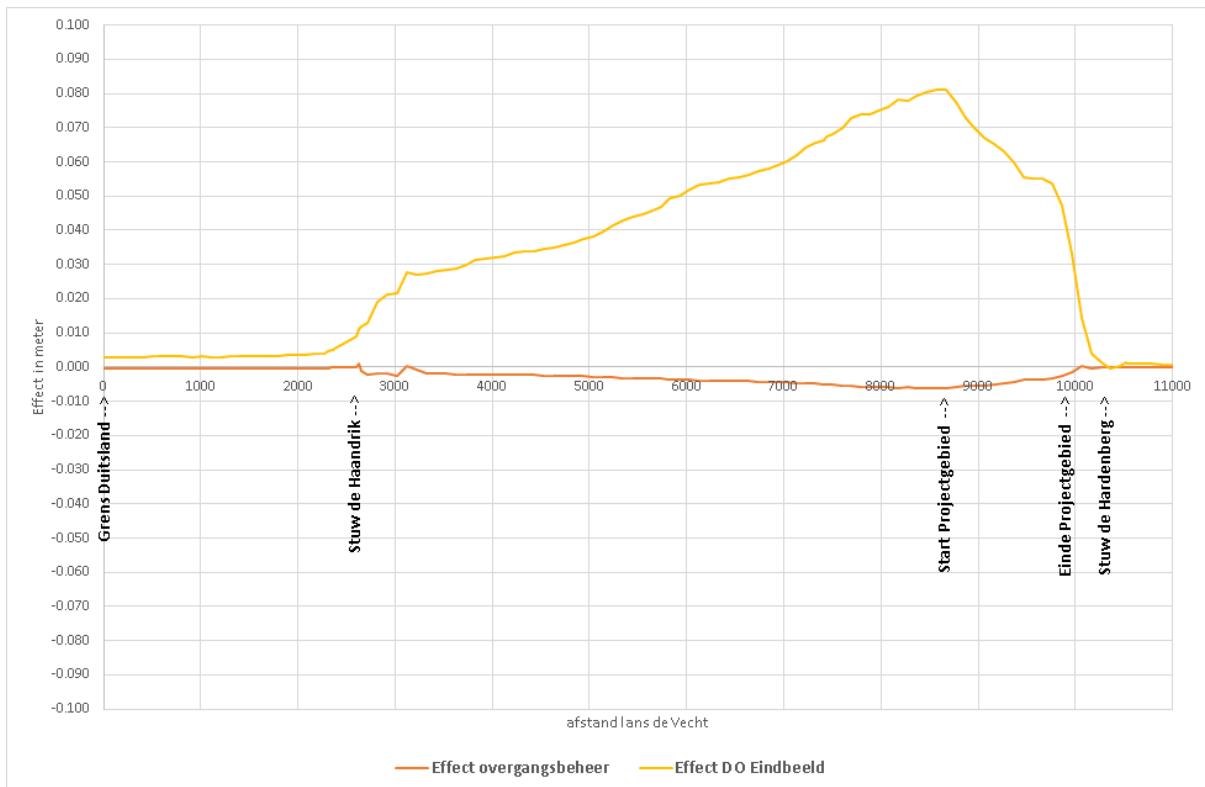
Algemeen

Om de nadelige gevolgen door de uitvoering van het werk tot een minimum te beperken worden de voorwaarden die gekoppeld worden vanuit de ontheffingen, meldingen en vergunningen ter voorkoming van overlast of om de overlast tot een minimum te beperken opgenomen in het bestek en worden bij de uitvoering nageleefd.

7.2 Beperken nadelige gevolgen van het plan

Waterveiligheid

Zoals in paragraaf 6.2 is beschreven, draagt het plan niet bij aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid. Aanvullende vegetatie in het winterbed, noodzakelijk voor het realiseren van de gewenste natuurdoelen (N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap) veroorzaakt een (beperkte maar ongewenste) opstuwung van het Vechtpeil ten opzichte van de huidige situatie. Na uitvoering van de inrichtingsmaatregelen wordt daarom gedurende circa de eerste jaren overgangsbeheer toegepast ten behoeve van een goede ontwikkeling van de te realiseren natuurlijke vegetatie (N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap). Tijdens deze periode worden de natuurpercelen gedurende de hoogwaterperiode (1 oktober tot 1 april) een aantal keergemaaid. Hierdoor blijft de ruwheid van deze vegetaties nagenoeg gelijk aan de huidige situatie (productiegraslanden), waardoor geen opstuwend effect optreedt. Doordat langs de oevers grond wordt afgegraven en de zandwerende kade wordt verwijderd neemt het Vechtpeil in een extreme situatie af ten opzichte van de huidige situatie. Zie figuur 13 waarin zowel de situatie met overgangsbeheer als de eindsituatie is weergegeven.

Figuur 13: Situatie overgangsbeheer en eindsituatie

Omdat knelpunten ten aanzien van veiligheid de eerste jaren, door de uitvoering van het overgangsbeheer, niet aan de orde zijn en er ontwikkelingen spelen rondom de normering voor de keringen van de Vecht, is besloten vooralsnog geen permanente mitigerende maatregelen in te zetten, zoals het ophogen van keringen. Tot de besluitvorming over de normeringen voor de keringen is afgerond, wordt het hierboven beschreven overgangsbeheer toegepast, zodat veiligheid gewaarborgd wordt.

8 Legger, beheer en onderhoud

8.1 Legger

Ten behoeve van de legger worden door het waterschap jaarlijks de in dat jaar gerealiseerde werken ingemeten en opgetekend in revisietekeningen. Hiervoor neemt het waterschap een apart besluit: het leggerbesluit. Dat besluit wordt voorbereid door middel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht.

8.2 Beheer en onderhoud

Beheer- en onderhoudswerkzaamheden worden door de verschillende bij het project betrokken partijen uitgevoerd (waterschap en toekomstige eigenaren van het gebied). Voorafgaand aan de oplevering van het project wordt een onderhouds- en beheerplan opgesteld waarin de uitgangspunten voor het beheer- en onderhoud staan en wie voor welk onderdeel van het beheer verantwoordelijk is en welke specifieke kosten hieraan zijn verbonden. Voor waterschap Vechtstromen betekent dit verantwoordelijkheid voor het natte profiel en de oevers van de Vecht.

De toekomstige eigenaren van het gebied zijn verantwoordelijk voor het (natuur)beheer. Deze verantwoordelijkheden zullen bij de overdracht van de gronden notarieel vastgelegd worden in een kwalitatieve verplichting. Uitgangspunt is een extensief beheer voor het deel natuur en het natuurinclusieve deel. Voor het deel landbouw geldt deze verplichting niet.

DEEL II: VERANTWOORDING

In deel II wordt het projectplan getoetst aan het relevante beleid. Telkens is kort weergegeven wat de relatie van dit projectplan is met het betreffende beleid of wet en waarom deze regelgeving een rechtvaardiging is van onderhavig projectplan. Wanneer het beleid of de wet een beperking vormt, is aangegeven op welke wijze het plan daarop is aangepast.

1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

1.1 Toets Waterwet

Als een waterschap een waterstaatswerk wil aanleggen of wijzigen, dient op grond artikel 5.4 Waterwet een projectplan te worden vastgesteld, met daarin een beschrijving van het werk, de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd en een beschrijving van de voorzieningen om nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk ongedaan te maken of te beperken.

Het werk draagt bij aan de volgende doelstellingen van de Waterwet (artikel 2.1 Waterwet):

1. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen (waterkwaliteit).
2. Vervulling van overige maatschappelijke functies van het watersysteem.

Ad 1.

Het project levert een grote bijdrage aan de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen, zoals bedoeld in de KRW, door meer variatie in de dynamiek van de oevers.

Ad 2.

De maatregelen in dit projectplan versterken de ruimtelijke kwaliteit en de belevingswaarde van het gebied.

2. Verantwoording op basis van beleid

2.1 Waterbeheerplan 2016-2021

In het 'Waterbeheerplan 2016-2021' heeft het waterschap Vechtstromen vastgelegd welke ontwikkelingen voor het waterbeheer in de periode 2016-2021 van belang zijn. Voor het waterbeheer zijn de volgende vier kernopgaven en –doelen benoemd:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: *Veilig water*.
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: *Voldoende water*.
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: *Schoon water*.
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: *Afvalwater*.

Als gevolg van maatregelen die in het kader van de KRW worden uitgevoerd verbetert de waterkwaliteit. De waterveiligheid wordt, al dan niet door het treffen van tijdelijke maatregelen, te allen tijden gegarandeerd.

2.2 Ruimte voor de Vecht

Voor de ontwikkeling van de Vecht en het Vechtdal wordt sinds 2007 samengewerkt met 13 gebiedspartners. Het door de provincie Overijssel geïnitieerde programma Ruimte voor de Vecht is daarbij het vertrekpunt. In het programma wordt meer ruimte voor het water gecombineerd met een veilige afvoer, goede bediening van de functies landbouw en natuur en het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarmee ontstaan nieuwe kansen voor economie en voor de sociale structuur van het Vechtdal. De doelstellingen van het programma Ruimte voor de Vecht zijn samengevat:

1. Zorgdragen voor de waterveiligheid voor mens en dier langs de Vecht.
2. Het creëren van een sociaaleconomische impuls.
3. Integraal realiseren van de natuuropgaven (zowel water- als landnatuur).

Het plan zorgt voor uitbreiding en verbetering van de natuur en voor structuurverbetering van de landbouw. Daarnaast verbetert de ruimtelijke kwaliteit en beleving van het gebied. Hierdoor neemt de aantrekkelijkheid van het gebied voor recreatie en toerisme toe. Het plan draagt daarmee bij aan doelen 2 en 3 van het programma Ruimte voor de Vecht. Een aantal maatregelen zorgt voor beperkte effecten op de waterstanden tijdens extreme afvoersituaties. Deze effecten worden, waar nodig, met tijdelijke maatregelen voorkomen. Hiermee voldoet het plan aan het eerste doel.

2.3 Koersdocument Vechtstromen

De functies in het Vechtdal verschuiven. Het landschap wordt gevormd door landbouw en natuur, met als centrale lijn de Vecht. Nieuwe opgaven en programma's bepalen nu de gebiedsontwikkeling. In het koersdocument is ervoor gekozen de Vecht langzaam te transformeren, met als eindbeeld nog steeds de half natuurlijke rivier, maar met een aangepast ontwerp. Het koersdocument levert hiervoor een bouwsteen. Daarnaast wordt helderheid gegeven op welke wijze de Vecht op korte en middellange termijn (2017-2027) om te vormen is tot een klimaatrobuuste half natuurlijke rivier. Tevens wordt inzicht gegeven welke potentiële ruimte er ligt voor de lange termijn.

2.4 Grensoverschrijdende Vechtvisie

De *Grensoverschrijdende Vechtvisie* die in 2009 is opgesteld, geeft mede richting aan de ontwikkeling van de half natuurlijke laaglandrivier. De visie is opgesteld om een kader te creëren voor huidige en toekomstige projecten en initiatieven langs de Vecht en in het Vechtdal. Daarnaast had de Vechtvisie als doel om de Duits-Nederlandse samenwerking tussen de betrokken partners te stimuleren en intensiveren. Het algemene toekomstbeeld is aan de hand van vijf kerndoelen, oftewel statements, verder uitgewerkt. De statements

vormen de inhoudelijke basis voor de lange termijn visie op de ontwikkeling van de Vecht en het Duits-Nederlandse Vechtdal, en worden door alle projectpartners onderschreven:

- Statement 1: Ga voor de volle winst van de levende rivier.
- Statement 2: Maak en behoud het winterbed als grote open ruimte voor landbouw, natuur, recreatie en landschap.
- Statement 3: Maak de rivier de voorkant van het Vechtdal.
- Statement 4: Organiseer de bezoekersstromen.
- Statement 5: Maak de Vecht manifest.

Het plan draagt bij aan een veilige robuuste Vecht en draagt daarmee bij aan een veilig watersysteem en behoud van het winterbed.

2.5 Masterplan Ruimte voor de Vecht

Het Masterplan Ruimte voor de Vecht 2020 betreft een actualisatie van het Masterplan uit 2009. De ambities die in 2009 zijn vastgesteld, zijn nog altijd van toepassing. De actualisatieslag op het Masterplan kan gezien worden als verdieping van de pijlers waterveiligheid, natuur en sociaaleconomische groei die ooit zijn vastgesteld, derhalve richt het Masterplan 2020 zich op de volgende pijlers:

- I. Klimaatadaptatie & Waterveiligheid.
- II. Natuurontwikkeling & Verbeteren biodiversiteit.
- III. Verduurzaming van de landbouw & Sociaaleconomische ontwikkeling.
- IV. Duurzaam gastheerschap & Aantrekkelijke leefomgeving.

De realisatie van een veilige beleefbare half natuurlijke laaglandrivier in 2050 is de stip op de horizon voor de pijlers en een belangrijk uitgangspunt voor datgene wat per deelgebied dient te worden bereikt. Daarnaast is bij het Masterplan een uitvoeringsprogramma opgenomen waarin wordt aangegeven wat er de komende jaren wordt gedaan. Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document dat minimaal iedere vier jaar wordt geactualiseerd.

2.6 Waterplan gemeente Hardenberg

In 2008 is het Waterplan van de gemeente Hardenberg vastgesteld. Dit gemeentelijke waterplan is in samenwerking met de provincie, het toenmalige waterschap Velt en Vecht (voorloper van Vechtstromen) en betrokken maatschappelijke organisaties tot stand gekomen. Het plan omschrijft hoe de gemeente en waterschappen omgaan met het water. Voor enkele jaren zijn er concrete maatregelen beschreven, maar het plan omvat ook een toekomstvisie 2020. De uiteindelijke doelen van het waterplan gemeente Hardenberg zijn:

1. Afstemming beleid en verdiepen van de samenwerking.
2. Oplossen waterproblemen en benutten van waterkansen.
3. Voldoen aan nieuw beleid en regelgeving.
4. Vastleggen wateropgave voor het stedelijke en landelijke gebied.

Water krijgt een steeds belangrijker rol toegediend bij de inrichting van de openbare ruimte. Daarom is een goede samenwerking tussen waterschappen en de gemeente van groot belang, waarbij kansen voor meervoudig ruimtegebruik benut kunnen worden. Uiteindelijk richt het Waterplan Hardenberg zich op de maatregelen voor waterveiligheid en kwantiteit, waterkwaliteit en beleving. Het waterplan ziet met name kansen voor het Vechtdal. Door een halfnatuurlijke laagland rivier te realiseren ontstaan er mogelijkheden voor waterberging, natuurontwikkeling en recreatie. Tevens is in het waterplan de visie opgenomen om beleefbaarheid van de Vecht in Hardenberg te vergroten.

2.7 Structuurvisie Vechtpark Hardenberg

Op 7 september 2010 heeft de gemeenteraad de structuurvisie Vechtpark Hardenberg vastgesteld. De visie heeft betrekking op de Vecht en het bijbehorende winterbed dat in of aan het stedelijk gebied van Hardenberg is gelegen. De structuurvisie brengt de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van het gebied in kaart. Het gebied strekt zich globaal uit tussen de wijk Baalder in het noorden en de Asjeskampbrug in het zuiden. De structuurvisie Vechtpark levert een bijdrage aan de waterveiligheid, ecologische kwaliteit en ruimtelijke kwaliteit van de stad Hardenberg. De structuurvisie wordt uitgewerkt in verschillende deelprojecten waarmee de globale ideeën uit de structuurvisie steeds concreter vorm krijgen.

Het plangebied Baalder Uiterwaard is aangewezen voor natuur (met extensief medegebruik), water en overstromingsgebied. Met de inrichting van Baalder Uiterwaard wordt invulling gegeven aan natuurontwikkeling door dynamische land - water overgangszones met variatie in steile en flauwe oevers. Deze maatregelen vinden plaats met aandacht voor de aanliggende functies (agrarisch gebied in het noorden).

2.8 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van Natura2000.

2.9 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Met de realisatie van het NNN wil de provincie Overijssel voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Doel is om de rijkdom aan plant- en diersoorten (biodiversiteit) te behouden, beschermen en versterken. Het realiseren van de natuurdoelen combineert de provincie zoveel mogelijk met het versterken van de landbouw, de regionale economie en de wateropgaven.

Langs de Vecht worden landbouwgebieden omgevormd tot waardevolle natuurgebieden. Hiermee worden doelen van de NNN gerealiseerd. Het is een integrale opgave waarmee ook landbouw, recreatie en landschap worden versterkt. Het plangebied is niet gelegen binnen de NNN, wel binnen de zone 'ondernemen met natuur en water buiten de NNN'.

2.10 Verantwoording van de keuzen in het project

Onderstaande onderzoeken zijn verricht als onderbouwing voor dit project:

- Archeologie: Bureauonderzoek en Plan van Aanpak Vechtpark fase 4 en 5 te Hardenberg, Synthebra, 13 juni 2016.
- Archeologie: Inventariserend veldonderzoek, Synthebra, 31 oktober 2016.
- Bodem: Herinrichting Vechtpark Hardenberg fase 4 en 5, Royal HaskoningDHV, 7 juni 2016
- Bodem: Verkennend bodemonderzoek Baalder Uiterwaard in Hardenberg, Ortago Noordoost BV, 16 juli 2020.
- Niet gesprongen explosieven: Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Baalder Uiterwaard en Vechtrijk Gramsbergen, ECG, 29-01-2020.
- Ecologie: Advies ontwikkeling kruidenrijk grasland Baalder Uiterwaard , Groeibalans, 30 maart 2020.
- Ecologie: Natuurtoets Baalder Uiterwaard, Hardenberg, Ecogroen, 4 juni 2020.

2.11 Benodigde vergunningen en meldingen

De onderstaande procedures, vergunningen en meldingen zijn nodig om het project uit te kunnen voeren:

- m.e.r. beoordeling;
- Bestemmingsplan (gemeente Hardenberg);

- Projectplan Waterwet
- Melding besluit bodemkwaliteit (door de uitvoerende partij);
- Vergunning Wet natuurbescherming;
- Klic-melding (graafmelding).

Deel III: RECHTSBESCHERMING

Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures.

1. Inspraaktermijn

Op grond van artikel 3 van de Inspraak- en participatieverordening waterschap Vechtstromen wordt dit projectplan zes weken ter inzage gelegd. In die periode kunnen belanghebbenden een zienswijze over het ontwerp van het projectplan bij het dagelijks bestuur van het waterschap indienen. Na deze periode wordt het projectplan, met eventueel daarbij gevoegd de zienswijzen en de reactie van het waterschap daarop, vastgesteld.

Alleen belanghebbenden die tijdig over het ontwerpbesluit een zienswijze naar voren hebben gebracht of belanghebbenden die niet kan worden verweten geen zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren te hebben gebracht, kunnen tegen het besluit tot vaststelling van het projectplan beroep instellen.

1.1 Vergunningen en ontheffingen

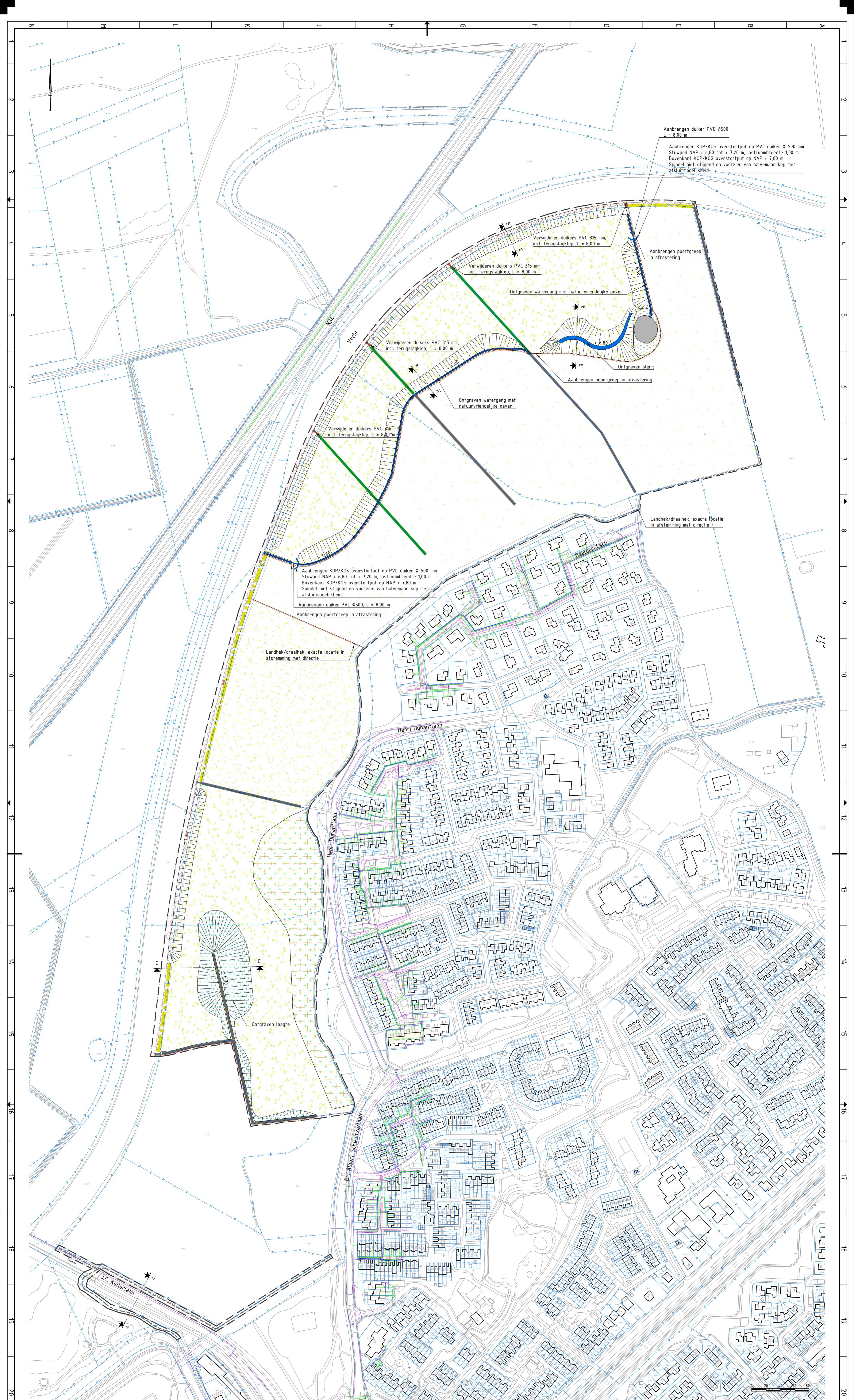
Na vaststelling van het projectplan wordt het plan verder uitgewerkt in een uitvoeringsdocument, zodat het werk aanbesteed en uitgevoerd kan worden. Hieraan voorafgaand worden de benodigde uitvoeringsvergunningen en ontheffingen aangevraagd.

1.2 Crisis- en herstelwet

Op dit projectplan is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat een belanghebbende in zijn beroepschrift tegen het besluit tot vaststelling van het projectplan moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken, kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. In het beroepschrift dient vermeld te worden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is..

DEEL IV: BIJLAGEN

Bijlage 1 Definitief ontwerp Baalder Uiterwaard

Legenda

Algemeen

- BGT bestaande situatie
- Projectgrens
- Kadastrale grens
- Handhaven**
- Duiker
- Afrastering
- Poel
- Watergang
- Boom / struweel
- Opruimwerkzaamheden**
- Ontstene oever Vecht
- Verwijderen duiker
- Grondwerk**
- Ontgraven slenk, laagte en watergang met natuurvriendelijke oever
- Ontgraven zandwerende kade en natuurvriendelijke oever
- Ontgraven zandwerende kade
- Dempen watergang
- Ontgraven watergang
- Kunstwerken**
- Aanbrengen duiker
- Aanbrengen stuw met overstortput en regelbare overstortschuif
- Verharding**
- Aanbrengen wandelpad (Constructie en ligging nader uit te werken)
- Terreinrichting**
- Aanbrengen afrastering
- Aanbrengen poortgreep in afrastering
- Aanbrengen landhek/draaihekken
- Groenvoorziening**
- Landbouw
- Natuurinclusieve landbouw
- Natuur, nat tot vochtig kruiden- en faunairijk grasland (N12.02)
- Natuur, matig droog tot droog kruiden- en faunairijk grasland (N12.02)
- Natuur, vochtig hooiland (natuuroordstelling N10.02)
- Zoekgebied voor ca. 10 bomen

Kabels & leidingen

- Data transport - KPN B.V.
- Data transport - Rijkswaterstaat Dost-Nederland
- Data transport - Reggefiber Operator B.V.
- Data transport - Ziggo B.V.
- Gas lage druk - Cofeq Netbeheer B.V.
- Laagspanning - Gemeente Hardenberg
- Laagspanning - Waterschap Vechtstromen
- Laagspanning - Enexis Netbeheer B.V.
- Middenspanning - Enexis Netbeheer B.V.
- Riool vrijverval - Gemeente Hardenberg
- Water - Vitens

Gegevens ondergrond

Ondergrond is samengesteld op basis van onderstaande gegevens:

- BGT, aangevraagd en verwerkt op 10 september 2019
- Kabels en leidingen, aangevraagd en verwerkt op 15 mei 2020
- Kadastraal, aangevraagd en verwerkt op 10 september 2019

Technische gegevens

- Alle lengtematen in meters, tenzij anders aangegeven.
- Alle hoogtematen t.o.v. N.A.P., tenzij anders aangegeven.
- Alle materiaalmaten in millimeters, tenzij anders aangegeven.

Waterschap Vechtstromen

3.0	Wijziging n.a.v. kadastrale opeenvoltes	L. Spilker	M. Waaijenberg	M. Waaijenberg	07-07-2020
2.0	Wijzigingen n.a.v. opmerkingen Waterschap Vechtstromen	L. Spilker	M. Waaijenberg	M. Waaijenberg	30-05-2020
1.0	Eerste uitgave	L. Spilker	M. Waaijenberg	M. Waaijenberg	10-06-2020
0.0	Concept	getekend	gecontroleerd	akkoord	datum

project: Vechtpark Hardenbergh
 Herinrichting Baalder Uiterwaard
 Inrichtingsplan
 formaat: 1189 x 594 schaal: 1:2000 fase: Definitief Ontwerp blad: 01 van 02
 documentid: BG8482-TE-DO-0201

